
OKRUGLI STOL “MUZEJ TORPEDA – MUZEJ INDUSTRIJSKE BAŠTINE U RIJECI”

mr. sc. ERVIN DUBROVIĆ □ Muzej grada Rijeke, Rijeka

Izložbom *Riječki torpedo - prvi na svijetu*, otvorenom 26. studenoga 2010., okrunjen je višegodišnji sustavan posao prikupljanja, restauriranja i prezentiranja jedne od bitnih cjelina riječke industrijske baštine. Tijekom trajanja izložbe priređen je ciklus predavanja o različitim temama vezanima za torpedo i za riječku industrijsku baštinu. Završni je događaj, organiziran 7. rujna ove godine, bilo predstavljanje interaktivnoga multimedijskog vodiča izložbe *Torpedo*. Njime je izložba započela svoj virtualni život i kojim je posjetiteljima i dalje omogućen uvid u izložbu.

Izložba je zapažena i po sustavnosti kojom su autori Dinko Zorović, Goran Pernjek i Ervin Dubrović razvili priču o povijesti torpeda u kontekstu riječke industrijalizacije i u kontekstu znanstvenih i tehničkih inovacija. Stoljeće razvoja torpeda i brojnih tehničkih inovacija prikazano je tipičnim primjercima torpeda, među kojima su i neki od najranijih i neki od posljednjih primjeraka proizvedenih u Rijeci, izabranim atraktivnim instrumentima i napravama, kao i projekcijama koje osvjetljavaju početke riječke industrijalizacije i ističu glavne protagoniste. Prikaz stogodišnjice razvoja, od izuma do posljednjih godina riječke proizvodnje, učinio je iznimno primamljivim neočekivani dizajn izložbe i oduševio brojne posjetitelje, među kojima i ugledne muzealce i muzeologe različitih profila i interesa.

Neobičan i inventivan dizajn, kojemu je autor Klaudio Cetina, profesor na Nuova Accademia di Belle Arti u Milanu, zaslužuje poseban prikaz.

U nizu događanja tijekom trajanja izložbe izdvaja se okrugli stol, priređen na Međunarodni dan muzeja 2011., na kojemu se okupilo petnaestak eminentnih riječkih muzealaca, konzervatora, povjesničara umjetnosti, zagovornika industrijske baštine, predstavnika gradskog Odjela za kulturu te urbanista i arhitekata. Pridružili su im se i drugi intelektualci koji su problem također smatrali ključnim. Priređivanje okruglog stola o temi *Muzej torpeda - muzej industrijske baštine u Rijeci* nastavak je višegodišnjih napora Muzeja grada Rijeke da uvjeri Gradsku upravu u nedostatnost dosadašnjih prostora i u nužnost uređenja posebnog prostora za smještaj predmeta tehničke zbirke, u kojima bi se mogle urediti dostojne čuvaonice muzejske građe - pogotovo predmeta velikih dimenzija koji pripadaju Tehničkoj zbirci. Dosad je prikupljeno više torpeda, duljih od 6 m, još dulja lansirna cijev i jedna lokomotiva, a uskoro stiže i oklopno vozilo izrađeno u riječkoj tvornici Torpedo!

Okrugli je stol zapravo organiziran kao kolektivni apel stručnjaka i kao upozorenje javnosti i Gradskoj upravi da u Muzej pristiže sve više izrazito velikih predmeta koji zahtijevaju drugačiji tretman od predmeta koji se već čuvaju u Muzeju i da je taj problem povezan s vrlo određenim rokom završetka izložbe - 7. rujna, kada će nastati problem smještaja nekih od prethodno restauriranih predmeta Tehničke zbirke. Zbog njihove veličine za njih nema mjesta u muzejskom spremištu. Kako je u Rijeci već razvijena svijest o važnosti industrijske baštine te pokretnih predmeta

IM 42 (1-4) 2011.
POGLEDI, DOGAĐAJI, ISKUSTVA
VIEWS, EXPERIENCES, EVENTS

(strojeva) i pojedinih tvorničkih pogona, više nije potreban osobit napor za stvaranje pogodnog ozračja, ali je potreban napor da se konačno pronade primjeren prostor i potakne volja za uređenje toga prostora. Takvim bi se zahvatom mogli spasiti neki od spomenika industrijske kulture Rijeke i ujedno riješiti problem smještaja tehničke zbirke, koja bi također bila prikladno smještena i otvorena javnosti.

Izložbom *Riječki torpedo* prvi je put u Rijeci izložena i cjelovito prikazana građa Tehničke zbirke, a bila je to prilika i za ponovno aktualiziranje pokretanja svojevrsnoga tehničkog muzeja kao posebnog odjela Muzeja grada Rijeke.

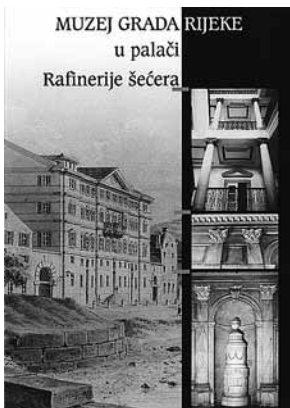
Iako je više sudionika u raspravi najviše inzistiralo na spašavanju lansirne stanice tvornice Torpedo, koja je već postala jedan od simbola riječke industrijske baštine, muzealci su upozoravali na problem smještaja već postojeće i restaurirane muzejske građe i na potrebu da Rijeka dobije svoj tehnički muzej. Budući da smo u dosadašnjim promišljanjima, u suradnji s Gradskom upravom, već razmatrali mogućnost preuređenja tzv. Energane Tvornice papira kao spasonosno rješenje za prostorno i volumenski najzahtjevniju zbirku Muzeja grada Rijeke, i ovom zgodom podsjećamo na tu vizualno atraktivnu zgradu uz koju stoji i jedan od posljednjih preostalih riječkih tvorničkih dimnjaka.

Zgrada je u gradskom vlasništvu i, prema urbanističkim uvjetima, pogodna je za muzejsku namjenu. Pitanje je samo koliko bi se svrsishodno zgrada iskoristila - bi li ona bila samo privremeni smještaj za tehničku zbirku, bi li to bio otvoreni depo ili pak ambiciozno zamišljen tehnički muzej.

Rasprava je tekla prilično žustro - u njoj su sudjelovali zainteresirani muzealci koji imaju konkretne potrebe i zahtjeve, kao i slobodni intelektualci koje zanima upravo taj tip baštine, te čelni ljudi Odjela za kulturu i urbanizam grada Rijeke, koji imaju bitnog utjecaja na moguću realizaciju te zamisli.

Iako još uvijek nije donesena konačna odluka, čini se da je ipak osviještena potreba o uređenju prostora za tehničku zbirku i da će to najvjerojatnije biti upravo Energana Tvornice papira.

Primljeno: 10. rujna 2011.

ROUNDTABLE: THE TORPEDO MUSEUM – MUSEUM OF THE INDUSTRIAL HERITAGE IN RIJEKA

The exhibition *The Rijeka torpedo – the world's first* crowned several years of systematic work in gathering, restoring and presenting one of the essential units of the Rijeka industrial heritage – the story of the history of the torpedo, in the context of Rijeka's industrialisation and in the context of scientific and technical innovations. The presentation of the century of development, from the invention to the last years of Rijeka production, was made exceptionally attractive by the unexpected design of the exhibition, which delighted the many visitors, including distinguished museum professionals and museologists of various profiles and interests. With this exhibition, for the first time in Rijeka, the material of the Technical Collection was exhibited and presented integrally; it was an opportunity for bringing up once again the launching of a kind of technical museum, as special department of the Rijeka Municipal Museum.

In a series of events during the time the exhibition was on, a roundtable, held for International Museum Day 2011, stands out. It brought together some fifteen eminent Rijeka museum experts, conservators, art historians, champions of the industrial heritage, a representative of the municipal culture department, as well as town planners and architects. The roundtable was in fact organised as a collective appeal of experts and as a warning to the public and the city government that increasing numbers of very large objects are arriving in the museum, and they require a different treatment than other objects, since because of their size there is no place for them in the museum stores. Since in Rijeka there is already a well developed awareness of the importance of the industrial heritage and of moveable objects (machines) and some factory plant, there is no longer any need of a particular effort to create a suitable atmosphere, but an effort is necessary to find appropriate space and to stimulate the will to get this space put in order. Such an operation might be able to save some of the monuments of the industrial culture of Rijeka and at the same time solve the problem of the accommodation of the technical collection, in a building that is city-owned and, according to the planning rules, is suitable for use as a museum.